

Innst. S. nr. 197

(2007-2008)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

St.meld. nr. 13 (2007-2008)

Innstilling fra næringskomiteen om gjennomføring av råfiskloven og fiskeeksportloven i 2005 og 2006

Til Stortinget

1. SAMMENDRAG

1.1 Hovedinnholdet i meldingen

Fiskeri- og kystdepartementet legger med dette frem melding om gjennomføring av lov 14. desember 1951 nr. 3 om omsetning av råfisk (råfiskloven) og lov 27. april 1990 nr. 9 om regulering av eksport av fisk og fiskevarer (fiskeeksportloven), samt relevante saker som er av særlig interesse å legge frem for Stortinget. Meldingen omfatter perioden 2005 og 2006. Enkelte saker fra 2007 er også inntatt.

Den forrige meldingen om gjennomføring av råfiskloven og fiskeeksportloven ble lagt frem for Stortinget ved St.meld. nr. 6 (2005-2006) Om gjennomføring av råfiskloven og fiskeeksportloven i 2003 og 2004. Utformingen av meldingen er gjort på tilsvarende måte som den forrige stortingsmeldingen. Det er inntatt en evaluering av prøveprosjektet med langsiktige avtaler som ble initiert av departementet i St.meld. nr. 19 (2004-2005). Utdrag fra årsmeldingene til Eksportutvalget for fisk er inntatt som vedlegg 1. Salgslagenes virksomhet kommer til uttrykk gjennom vedlegg 2-7, hvor utdrag fra deres årsmeldinger er inntatt.

Fiskeeksportloven av 27. april 1990 har i svært begrenset grad vært gjenstand for endringer. Ved lovendring 17. juni 2005 vedtok Stortinget å omgjøre Eksportutvalget for fisk fra et forvaltningsorgan underlagt departementet, til et statlig aksjeselskap.

Det nye selskapet ble iverksatt fra 1. september 2005. Endringen er nærmere omtalt i kapittel 4 i proposisjonen.

Salgslagene og deres medvirkning i og ansvar for ressurskontrollen har vært gjenstand for diskusjon de senere årene. I forslag til ny havressurslov har Regjeringen fremmet forslag til nye lovbestemmelser som styrker salgslagenes muligheter til å medvirke i den nasjonale ressurskontrollen på en god måte. Det vises til Ot.prp. nr. 20 (2007-2008) for en nærmere omtale av forslaget.

1.2 Gjennomføring av førstehåndsomsetningen - aktuelle saker

Det har ikke skjedd endringer i salgslagsstrukturen i meldingsperioden. Det er i dag fem salgslag i hvitfisksektoren; Skagerrakfisk, Rogaland Fiske-salgslag, Vest-Norges Fiskesalslag, Sunnmøre og Romsdal Fiskesalslag og Norges Råfisklag, og ett i pelagisk sektor; Norges Sildesalgslag.

Langsiktige avtaler

I forbindelse med St.meld. nr. 19 (2004-2005) Marin næringsutvikling "Den blå åker", initierte departementet et toårig prøveprosjekt mellom salgslagene og landindustrien for å teste ut langsiktige avtaler.

Det overordnede formålet med prøveprosjektet var å høste erfaringer for å kunne vurdere hvordan rammene for langsiktige avtaler kan utformes i ulike sektorer av fiskerinæringen. Prosjektet skulle gjennomføres innenfor rammene av råfiskloven.

Som oppfølging av Stortingets behandling av denne saken ble fiskesalgslagene, Norges fiskarlag, FHL (Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening) og NSL (Norske sjømatbedrifters landsforening) den 16. juni 2005 enige om de nærmere rammene for prø-

veprosjektet. Disse er beskrevet i St.meld. nr. 6 (2005-2006) om gjennomføring av råfiskloven og fiskeeksportloven i 2003 og 2004. Prøveprosjektet løp fra 1. august 2005 til 1. september 2007.

I St.meld. nr. 19 (2004-2005) og i St.meld. nr. 6 (2005-2006) om gjennomføring av råfiskloven og fiskeeksportloven i 2003 og 2004 er det uttalt at prøveprosjektet vil bli evaluert i neste stortingsmelding om gjennomføringen av råfiskloven og fiskeeksportloven. Etter råfiskloven er det opp til salgslagene å bestemme hvordan førstehåndsomsetningen skal organiseres. Råfiskloven er således ikke til hinder for inngåelse av avtaler av mer langsiktig karakter.

Fiskeriforskning fikk i september 2007 oppdraget med å gjennomføre en evaluering av prøveprosjektet med langsiktige avtaler i førstehåndsomsetningen. Evalueringsrapporten "Langsiktige avtaler – erfaringer og vurderinger", ble overlevert departementet 16. november 2007. Formålet var å styrke kunnskapsgrunnlaget om denne omsetningsformen som supplement til øvrige omsetningsformer i førstehåndsomsetningen, gi grunnlag for å vurdere hvorvidt langsiktige avtaler kan være en hensiktsmessig del av førstehåndsomsetningssystemet for fisk, og bidra til en eventuell fremtidig utforming av slike avtaler.

Et av målene med evalueringen var også å avdekke om fisk som ble omsatt ved langsiktige avtaler i prøveperioden oppnådde en prispremie i forhold til råstoff omsatt på ordinær måte.

Fiskeriforskning skiller i sin evaluering mellom hvitfisksektoren og pelagisk sektor, og peker også på viktige forskjeller mellom ulike fartøygrupper. De viser til at oppslutningen om og erfaringene med langsiktige avtaler synes å være forskjellige i de to sektorene. Det har ikke blitt inngått langsiktige avtaler mellom fiskere og kjøpere gjennom Skagerrakfisk eller Rogaland Fiskesalgslag, og gjennom Vest-Norges Fiskesalgslag har det bare blitt inngått en langsiktig avtale. Prøveprosjektet og evalueringen har således vært konsentrert om de langsiktige avtaler som har vært inngått gjennom Sunnmøre og Romsdal Fiskesalgslag, Norges Råfisklag og Norges Sildelagslag.

Hvitfisksektoren

I hvitfisksektoren er det i hovedsak to fiskerier der langsiktige avtaler har blitt benyttet; i seinotfisket i nord om sommeren og om høsten, og seifisket på nordvestlandet om vinteren. Dette er ifølge Fiskeriforskning fiskerier der store mengder fisk bringes på land på kort tid, og der flåten opplever en stor risiko for prisfall og/eller mottaksbegrensninger. Fiskeriforskning viser til at en sannsynlig konklusjon dermed er at dette er fiskerier hvor denne type avtaler passer godt.

Når det gjelder analyse av prisforskjellene mellom fangst omsatt ved langsiktige avtaler og fangst omsatt på ordinær måte, fremholder Fiskeriforskning at det ikke er mulig å foreta noen uttømmende analyse på grunnlag av de data de har mottatt. Noen hovedtrekk kan likevel skisseres. For notfanget sei omsatt i Norges Råfisklags distrikt i andre halvår 2006, oppnådde de som inngikk langsiktige avtaler dårligere priser enn de som omsatte på ordinær måte. Dette kan til en viss grad forklares med en form for premie for leveringssikkerhet.

Pelagisk sektor

I pelagisk sektor har langsiktige avtaler i hovedsak vært benyttet av to fartøygrupper; trålere som har inngått avtaler for NVG-sild, nordsjøsild og makrell, og kystfartøy som har inngått avtaler for NVG-sild i Nord-Norge.

I pelagisk sektor må funnene med hensyn til mulige prisforskjeller ifølge Fiskeriforskning deles i fangster som er solgt til konsum og fangster som er solgt til mel og olje. For fangster som er solgt til konsumindustrien varierer resultatene. For fangster solgt til mel og olje fikk de som inngikk langsiktige avtaler i hovedsak en prispremie sammenlignet med fangster omsatt på ordinær måte.

Fiskeriforsknings og departementets vurderinger av prøveprosjektet

Fiskeriforskning mener langsiktige avtaler bør være en av omsetningsformene i førstehåndsomsetningen i hvitfisksektoren i fremtiden og oppsummerer evalueringen for hvitfisksektoren på følgende måte:

"I utgangspunktet er det i hvitfisksektoren ingenting i veien for at de rammene som er stilt for prøveprosjektet ikke skal kunne fortsette i den form de har vært benyttet. At SUROFI i forlengelsen av prøveprosjektet adopterer det opprinnelige oppsettet (med unntak for kystflåten som får en tillemping til avtaleteksten ved at kontrakt må skrives før første tur starter) er et klart signal i så måte.... De største innsigelsene for hvorfor avtaler ikke er benyttet i andre fiskerier har da også gått i retning av at avtaler ikke passet for det enkelte fiskeri heller enn at rammene for eventuelle avtaler ikke passet."

Fiskeriforskning kommer med følgende oppsummering for pelagisk sektor:

"Med fare for å forenkle et vanskelig tema, prøver vi å oppsummere noen av de viktigste konklusjonene:

- Langsiktige avtaler har vært viktige i noen flåtegrupper, et godt alternativ i andre. Ordningen bør videreføres, i en eller annen form.

- Formen på avtalene har begrenset omfanget av avtaler mellom ringnotflåten/utenlandske fartøyer og industrien.
- Vi finner ikke entydige resultater med hensyn til prisforskjeller mellom avtaler og auksjon, men forskjeller mellom flåtegrupper og anvendelse.
- Om større kvantum ønskes over på avtaler bør andre avtaleformer eller vilkår vurderes.
- Skal mer stabile priser oppnås må andre varianter av avtaler utprøves. Det kan være auksjon av kontrakter, avtaler med kortere varighet osv. Andre avtaleformer bør vurderes."

Prøveprosjektet og Fiskeriforskning evaluering har vist at langsiktige avtaler i en viss grad har blitt benyttet i førstehåndsomsetningen, og at det innenfor enkelte fiskerier har vist seg som et nyttig supplement til eksisterende omsetningsformer. I den grad og i de fiskerier der langsiktige avtaler har vært benyttet, har rammene som ble oppstilt i prøveprosjektet i hovedtrekk vært hensiktsmessige, særlig gjelder dette for hvitfisksektoren. Det støttes av at ett av salgslagene har valgt å føre langsiktige avtaler med disse rammene videre etter at prøveprosjektet ble avsluttet.

Salgslagene praktiserer ulike former for omsetning, blant annet avhengig av struktur og geografisk fordeling i fiskeflåten og ulike fiskeriers egenart. Det er også viktig å peke på at avtaleforhold av langsiktig karakter eller relasjoner over tid i tillegg forekommer uten at det er formalisert gjennom inngåelse av en langsiktig avtale mellom kjøper og selger.

I pelagisk sektor kan det synes som om de større fartøyene ønsker å omsette fangstene sine over auksjon selv om de kan risikere å tape noe på det med den begrunnelse at man ønsker å kunne optimalisere gevinsten til enhver tid og at en langsiktig avtale hindrer det. For landindustrien i pelagisk sektor synes det som om tilgangen til råstoff er viktigere enn pris. Fiskeriforskning har ikke kommet med noen entydig anbefaling om hvordan man kan justere avtalevilkår i pelagisk sektor for at både fiskere og kjøpere i større grad skal nytte seg av langsiktige avtaler, ut over at andre avtaleformer eller vilkår bør vurderes.

Etter råfiskloven er det opp til salgslagene å bestemme hvordan førstehåndsomsetningen skal organiseres. Departementet mener prøveprosjektet viser at salgslagene selv, i samarbeid med næringsaktørene, må finne fram til og legge til rette for de omsetningsformer som er mest tjenlig og ivaretar hensynet til verdiskaping og kontroll med ressursuttaket. Det kan, som Fiskeriforskning også peker på, være at de avtaleformer som er hensiktsmessige i et fiskeri ikke passer like godt i andre fiskeri. Prosjektet har vist at det kan tilrettelegges for langsiktige avtaler innenfor rammen av råfiskloven. Det er således ingen grunn til å foreslå noen endringer i denne for at langsiktige avtaler skal kunne inngås.

Meklingsinstans

Prøveprosjektet med en meklingsinstans som ble avtalt mellom salgslagene og kjøpernes organisasjoner 16. juni 2005, ble ikke satt i verk før 1. januar 2007. Det var da oppnevnt to meklingsnemnder, en for hvitfisk og en for pelagisk fisk. Det er enighet mellom partene om at prøveprosjektet skal løpe i to år, slik opprinnelig avtalt. Det er gjennomført to meklinger etter brudd i prisforhandlinger, begge i pelagisk sektor. Prøveprosjektet vil bli evaluert ved utløpet av prøveperioden.

Norges Råfisklags ettergivelse av lån til Norges Fiskarlag

Høyesterett fastslo i den såkalte faglagsdommen, inntatt i Rt. 1997 side 1210, at Norges Råfisklag ikke hadde hjemmel i råfiskloven til å innkreve en avgift på førstehåndsomsetningen som etter langvarig praksis hadde blitt overført til Norges Fiskarlag. Dommen er omtalt i St.meld. nr. 15 (1997-1998) Om gjennomføring av råfisklova mv. i 1995 og 1996. Dommen medførte at vesentlige deler av grunnlaget for finansieringen av Norges Fiskarlag bortfalt.

Norges Råfisklag innvilget så Norges Fiskarlag et driftslån på 10 mill. kroner og videre, etter søknad fra Norges Fiskarlag, avdragsfritak og fritak fra rentekapitalisering for ett år av gangen i 1998, 1999, 2000 og 2001. På grunn av den negative økonomiske utviklingen til Norges Fiskarlag, vedtok styret i Norges Råfisklag i styremøte 1.-2. april 2004 å avskrive lånet til Norges Fiskarlag. Lånet stod da til rest med 11,3 mill. kroner.

Norges Kystfiskarlag henvendte seg til departementet om denne ettergivelsen av lånet. Departementet uttalte at ettergivelsen av lånet ble ansett som en del av Råfisklagets forretningsvirksomhet som er departementet uvedkommende. Norges Kystfiskarlag klaget så saken inn for sivilombudsmannen. Ombudsmannen avga en omfattende uttalelse i saken 18. april 2007, jf. omtale i pkt. 2.4.3 i meldingen.

Departementet har gått gjennom ombudsmannens uttalelse og drøftet denne i møte med alle salgslagene og den statlige kontrolløren i alle salgslagene. Departementet har, for å følge opp ombudsmannens anbefaling om å gå gjennom regelverket til Norges Råfisklag for å sikre at Råfisklagets regelverk ivaretar alle medlemmenes interesser, bedt Råfisklaget om å vurdere sine regler for forvaltning av lagets kapital, og stilt seg åpen for en dialog med Råfisklaget om utforming av slike bestemmelser. Denne henvendelsen er nå under behandling i Norges Råfisklag.

Utenlandske kjøperfartøy

Førstehåndsomsetningen av notfanget sei har i flere år bydd på utfordringer for fiskere, salgslag og

landindustri. Kvotene har vært betydelige, deltakelsen i fisket er stor og flåten er svært effektiv. Samtidig har norsk landindustri i perioder ikke klart å ta unna tilstrekkelige kvanta notfanget sei.

Departementet har etter årlige søknader fra Norges Råfisklag siden 2002 gitt salgslaget dispensasjon til å benytte russiske kjøperfartøy i førstehåndsomsetningen av notfanget sei. Dispensasjonen er hvert år avgrenset til et nærmere angitt kvantum. Departementet har satt som vilkår for de dispensasjoner som er gitt at notfanget sei først er tilbudt norske kjøpere og at gjeldende minstepriser og øvrige norske bestemmelser overholdes. Videre forutsettes det at seien fraktes direkte til Russland og er beregnet for det russiske markedet.

Offentliggjøring av fangstopplysninger

I fiskeriministerens redegjørelse til Stortinget i mai 2001 ble salgslagene anmodet om å legge til rette for offentliggjøring av alle landinger, med den begrunnelse at dette vil virke preventivt i ressurskontrollsammenheng.

I september 2005 var det fremdeles ikke innført offentliggjøring av landinger i salgslagene. Departementet påla derfor salgslagene å legge til rette for å gjøre sentrale landingsopplysninger offentlig tilgjengelig på Internett. Dette gjelder opplysninger om fartøynavn og registreringsmerke, landingsdato, art, produkttilstand og kvantum, og mottakers firmanavn og mottaksstedets godkjenningsnummer. Det ble påpekt at dette var minimumskrav til hva som skal offentliggjøres. Alle salgslagene har etter dette tilrettelagt disse opplysningene på sine hjemmesider.

Representasjon i styrende organer i salgslagene

Norges Kystfiskarlag har en rekke ganger søkt om representasjon i styrende organer i Sunnmøre og Romsdal Fiskesalslag, uten at det er tatt til følge. Departementet henvendte seg derfor til salgslaget høsten 2005 og ba Sunnmøre og Romsdal Fiskesalslag så snart som mulig iverksette en prosess for grundig å gjennomgå spørsmålet om forholdsmessig representasjon i sine styrende organer. Styret i salgslaget la fram et forslag for representantskapet på årsmøtet i 2007 der det ble foreslått å endre vedtektene slik at Norges Kystfiskarlag ble representert i salgslagets styrende organer. Forslaget fikk ikke det tilstrekkelige flertall i representantskapet. Departementet vil følge opp saken overfor eierorganisasjonene i salgslaget.

Norges Kystfiskarlag har videre søkt om representasjon i styrende organer i Fiskernes Agnforsyning, uten at dette er tatt til følge. Departementet ba derfor i 2006 Fiskernes Agnforsyning om å behandle spørsmålet om representasjon i agnforsynings styrende organer på første ordinære representantskaps-

møte. På årsmøtet i 2007 ble det ikke enighet i representantskapet om kystfiskarlagets representasjon i styrende organer i Fiskernes agnforsyning. Departementet er kjent med at det fremdeles arbeides med denne saken.

1.3 Kontroll

Råfiskloven § 3 fastsetter at fiskesalgslag med enerett til førstehåndsomsetning skal ha en kontrollnemnd. Nemnda velges av representantskapet og skal i perioden mellom hvert møte i representantskapet føre kontroll med de utøvende organers virke, herunder vedtekter og forretningsregler. Råfiskloven § 3 andre ledd fastsetter videre at Fiskeri- og kystdepartementet skal ha adgang til å oppnevne en offentlig kontrollør i hvert av salgslagene. Det er i dag oppnevnt kontrollører i samtlige salgslag.

Salgslagenes ansvar for ressurskontroll er gjennomgått i Ot.prp. nr. 20 (2007-2008) Om lov om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova). I kapittel 8.1.9 er salgslagenes ansvar for ressurskontroll drøftet, og det er foreslått bestemmelser i havressursloven som styrker salgslagenes kontrollhemler og som vil gi dem bedre muligheter til å utføre ressurskontroll enn hva tilfellet er i dag.

1.4 Gjennomføring av fiskeeksporten

Fiskeeksportloven fastsetter blant annet etableringen av Eksportutvalget for fisk (EFF). EFF er fiskerinæringens felles markedsføringsorgan samtidig som det også utfører enkelte forvaltningsoppgaver. Sammenholdt med den kraftige utvidelse av EFF og dets aktiviteter i tiden som hadde gått siden 1991, vedtok Stortinget ved lovendring 17. juni 2005 å omgjøre EFF fra forvaltningsorgan underlagt departementet, til statlig aksjeselskap.

Staten, ved Fiskeri- og kystdepartementet, er eier av alle aksjene, og aksjekapitalen utgjør 50 mill. kroner. Det nye selskapet ble etablert 1. september 2005 og innebærer at EFF er blitt et eget rettssubjekt med ansvar for sine egne handlinger. Samtidig ble lovens ordning med godkjenning av eksportører modernisert og forenklet. EFF forvalter fremdeles ordningen og registeret over eksportører, mens øvrige forvaltningsoppgaver etter loven er overført til Fiskeridirektoratet.

For øvrig er EFF sin virksomhet ikke endret som følge av selskapsdannelsen. Virksomheten finansieres ved en årlig avgift og ved en avgift på all eksport av fisk og fiskevarer. EFFs driftsinntekter utgjorde i meldingsperioden 186 mill. kroner i 2005 og 217 mill. kroner i 2006.

Eksporten av norsk sjømat har i 2005 og 2006 økt ytterligere fra 2004. I 2005 eksporterte Norge sjømat for 32,1 mrd. kroner, mens det i 2006 ble eksportert sjømat til en verdi av hele 35,6 mrd. kroner. Ekspor-

tert kvantum gikk svakt opp fra 2004 til 2005, mens eksportkvantumet i 2006 ble redusert med ca. 140 000 tonn til ca. 1,9 milliarder tonn. Økningen i prisene har mer enn kompensert for denne volumreduksjonen. Fersk fisk utgjør en økende andel av eksporten. Foreløpige tall viser at det ble eksportert 2,2 milliarder tonn norsk sjømat til en verdi av 37 mill. kroner i 2007. Dette er en økning både i verdi og volum fra 2006.

Norge eksporterer sjømat til nærmere 150 land i alle deler av verden. EU er fremdeles vårt klart største marked og i 2006 gikk nærmere 62 pst. av eksporten til EU, målt i verdi. Det største enkeltmarkedet er Frankrike, med en eksportverdi på 3,8 mill. kroner i 2006. Danmark er andre største mottaker av norsk sjømat, mens Russland, som var størst i 2005, falt til en tredjeplass. De viktigste eksporterte sjømatproduktene i 2005 og 2006 var laks, torsk, makrell og NVG-sild.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunvor Eldegard, Sigrun Eng, Steinar Gullvåg, Sigvald Oppbøen Hansen og Arne L. Haugen, fra Fremskrittspartiet, Hans Frode Kieland Asmyhr, Magnhild Holmberg og Øyvind Korsberg, fra Høyre, Torbjørn Hansen og Elisabeth Røbekk Nørve, fra Sosialistisk Venstreparti, Inge Ryan, fra Kristelig Folkeparti, Ingebrigt S. Sørfonn, fra Senterpartiet, lederen Ola Borten Moe, og fra Venstre, Leif Helge Kongshaug, viser til Regjeringens stortingsmelding om gjennomføringen av råfiskloven og fiskeeksportloven i 2005 og 2006 og enkelte saker fra 2007, og har merket seg at det ikke har skjedd vesentlige endringer i lovverkene i perioden. Komiteen er imidlertid oppmerksom på at Stortinget 17. juni 2005 vedtok å gjøre Eksportutvalget for fisk til aksjeselskap.

Langsiktige avtaler

Komiteen har videre merket seg at Fiskeriforskning har gjennomført en evaluering av prøveprosjektet med langsiktige avtaler i førstehåndsomsetningen. Evalueringen viser at langsiktige avtaler til en viss grad er benyttet i førstehåndsomsetningen, og at det innenfor enkelte fiskerier har vist seg som et nyttig supplement til eksisterende omsetningsformer. Komiteen støtter departementets vurdering av at det er salgslagene selv som i samarbeid med næringsaktørene må legge opp til de omsetningsformene som er mest tjenlige i forhold til verdiskaping og kontroll med ressursuttaket. Komiteen ser også at avtale-

former som passer i ett fiskeri, nødvendigvis ikke passer i et annet.

Komiteen er enig i at prøveprosjektet har vist at det kan tilrettelegges for langsiktige avtaler innen rammen av råfiskloven når dette er ønskelig.

Komiteens medlemmer fra Høyre er opptatt av at råfiskloven håndteres på en måte som sikrer fleksibilitet. Disse medlemmer mener det er positivt at det nå er avklart at langsiktige avtaler ikke strider mot råfiskloven.

Meklingsinstans

Komiteen viser til at prøveprosjektet med en egen meklingsinstans med to meklingsnemnder – en for hvitfisk og en for pelagisk fisk – er kommet i gang fra årsskiftet 2007. Prøveordningen skal etter avtalen mellom salgslagene og kjøpernes organisasjoner løpe over to år før den evalueres. Komiteen antar Stortinget vil bli nærmere orientert om erfaringene med ordningen ved en seinere anledning.

Representasjon i styrende organer

Komiteen viser til at departementet etter anbefaling fra Sivilombudsmannen har vendt seg til Råfisklaget og bedt laget gå igjennom sitt regelverk, slik at alle medlemmenes interesser ivaretas ved lagets ulike økonomiske disposisjoner. Bakgrunnen er Norges Kystfiskerlags klage til Sivilombudsmannen over Råfisklagets ettergivelse av et driftslån på 10 mill. kroner til Norges Fiskerlag. Komiteen ber om at Stortinget blir orientert om det endelige utfallet av denne saken når den tid kommer.

Norges Kystfiskerlag har ved flere anledninger pekt på at laget ikke har representasjon i de styrende organene til Sunnmøre og Romsdal Fiskesalgslag og Fiskernes Agnforsyning. Departementet har tatt opp dette med de respektive organisasjonene i lys av råfisklovens alminnelige rettsprinsipper og krav til medlemskapsordninger. Komiteen viser til at departementet forutsetter at alle salgslag i størst mulig grad organiserer sitt virke gjennom en likebehandling av medlemmene, og ber på denne bakgrunn Regjeringen følge opp denne saken overfor de to organisasjonene.

Kontroll

Salgslagene har en viktig rolle i ressurskontrollarbeidet. Komiteen viser i den forbindelse til Ot.prp. nr. 20 (2007-2008) Havressursloven og Innst. O. nr. 45 (2007-2008) der salgslagenes ansvar og oppgaver i ressurskontrollen er gjennomgått og vurdert.

Komiteen har merket seg det nære samarbeidet mellom salgslagene og Fiskeridirektoratet med

henblikk på en best mulig utnyttelse av de ressursene som settes inn i kontrollarbeidet, og har forventninger om at utviklingen og forbedringen av datautvekslingen mellom salgslagene og direktoratet kan gjøre kontrollarbeidet enklere og bedre.

Gjennomføring av fiskeeksporten

Komiteen viser til at selskapet Eksportutvalget for fisk er et statlig aksjeselskap der Fiskeri- og kystdepartementet forvalter eierskapet og har det overordnede ansvaret for at virksomheten drives i samsvar med politiske mål og rammevilkår.

Komiteen viser til at selskapet finansieres gjennom en årlig avgift på all eksport av fisk og fiskevarer, og at driftsinntektene i meldingsårene beløp seg til henholdsvis 186 og 217 mill. kroner.

Komiteen er glad for at eksporten av norsk sjømat har økt ytterligere og peker på at sjømat er en av våre viktigste eksportvarer, nest etter olje og gass. I 2006 nådde eksportverdien rekordartede 35,6 mrd. kroner til tross for en liten nedgang i eksportert kvantum. Fersk fisk utgjør en økende del av eksporten. Norge eksporterer nå sjømat til 150 land. EU er vårt klart største marked. Komiteen viser for øvrig til årsmeldingene til Eksportutvalget for fisk og det gode arbeid som gjøres for å øke etterspørselen etter norsk sjømat. Komiteen setter særlig pris på styrets tette og nære samarbeid med bedriftene i fiskeri- og havbruksnæringen i den klare hensikt å bidra til økt eksport, næringens lønnsomhet og videre utvikling.

Komiteen mener også det er et mål for norsk fiskerinæring å øke satsingen på hjemmemarkedet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at en forutsetning for å skape grunnlag for dette, er at offentlige myndigheter likebehandler fiskeri- og landbruksnæringen. Disse

medlemmer viser til at dagens ordning med opplysningskontor øremerket markedsføring av landbruksprodukter i Norge medfører en omfattende forskjellsbehandling av to viktige næringer. Disse medlemmer mener ordningen med opplysningskontor gir en konkurranseulempe for fiskerinæringen, og er av den oppfatning at det bør gjennomføres et arbeid med sikte på å skape likeverdige konkurransebetingelser for fiskeri- og landbruksnæringen i det norske matvaremarkedet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti vil minne om at norsk sjømatnæring er avhengig av stabile rammevilkår for å opprettholde lønnsomhet og økte internasjonale markedsandeler. Ikke minst er det viktig å føre en stram økonomisk politikk slik at kronekurs og rentenivå holdes på et lavest mulig nivå. Disse medlemmer viser til at kronen har styrket seg med nesten 5 pst. og rentenivået med 2,5 prosentpoeng de siste to årene, noe som betyr svekket lønnsomhet og konkurranseevne for alle norske eksportnæringer.

3. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

St.meld. nr. 13 (2007-2008) – om gjennomføring av råfiskloven og fiskeeksportloven i 2005 og 2006 – vedlegges protokollen.

Oslo, i næringskomiteen, den 24. april 2008

Ola Borten Moe

leder

Steinar Gullvåg

ordfører

